

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV

Mnenje Evropskega nadzornika za varstvo podatkov o predlogu uredbe Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah (COM(2005) 649 konč.)

(2006/C 242/14)

EVROPSKI NADZORNIK ZA VARSTVO PODATKOV JE —

ob upoštevanju Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti in zlasti člena 286 Pogodbe,

ob upoštevanju Listine o temeljnih pravicah Evropske unije in zlasti člena 8 Listine,

ob upoštevanju Direktive 95/46/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. oktobra 1995 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov,

ob upoštevanju Uredbe (ES) št. 45/2001 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2000 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov v institucijah in organih Skupnosti in o prostem pretoku takih podatkov ter zlasti člena 41 Uredbe,

ob upoštevanju zaprosila za mnenje v skladu s členom 28(2) Uredbe (ES) št. 45/2001, ki ga je 29. marca 2006 prejel od Komisije —

SPREJEL NASLEDNJE MNENJE:

I. Uvod

Posvetovanje z Evropskim nadzornikom za varstvo podatkov

1. Komisija je Evropskemu nadzorniku za varstvo podatkov (EDPS) 29. marca 2006 pisмено poslala predlog uredbe Sveta o pristojnosti, pravu, ki se uporablja, priznavanju in izvrševanju sodnih odločb ter sodelovanju v preživninskih zadevah. EDPS meni, da je treba pričujoče mnenje omeniti v preambuli te uredbe.

Okvir predloga

2. EDPS pozdravlja ta predlog v obsegu, v katerem želi olajšati izterjavo čezmejnih preživninskih zahtevkov v EU. Področje uporabe predloga je široko, saj ureja vprašanja v zvezi s pristojnostjo, pravom, ki se uporablja, priznavanjem, izvrševanjem in sodelovanjem. Pričujoče mnenje je omejeno na določbe, ki vplivajo na varstvo osebnih

podatkov, zlasti na tiste, ki se nanašajo na sodelovanje in izmenjavo informacij ter omogočajo določitev, kje se nahaja zavezanec, in oceno njegovega premoženja, ter na tiste, ki se nanašajo na upravičenca (Poglavje VIII in Priloga V).

3. V predlogu je zlasti predvideno imenovanje osrednjih nacionalnih organov za olajšanje izterjave preživninskih zahtevkov s pomočjo izmenjave ustreznih informacij. EDPS soglašaja, da je izmenjava informacij dovoljena le v obsegu, ki je nujen za določitev, kje se nahajajo zavezanci, ter oceno njihovega premoženja in prihodkov, pri tem pa je treba v celoti spoštovati zahteve iz Direktive 95/46/ES o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov (uvodna izjava 21). EDPS zato pozdravlja sklicevanje (uvodna izjava 22) na spoštovanje zasebnega in družinskega življenja ter varstvo osebnih podatkov, kakor je določeno v členih 7 in 8 Listine o temeljnih pravicah Evropske unije.

4. Predlog določa zlasti mehanizem izmenjave informacij o zavezancu in upravičencu v preživninski obveznosti, da bi se olajšala določitev in izterjava preživninskih zahtevkov. V ta namen bodo imenovani osrednji nacionalni organi, katerih naloga bo obravnavati zahteve nacionalnih pravosodnih organov (drugih držav članic) po informacijah in zbiranje osebnih podatkov iz različnih nacionalnih uprav in organov za izpolnjevanje teh zahtev. Običajni postopek bo naslednji: upravičenec vložil prošnjo na sodišču; osrednji nacionalni organ na zahtevo sodišča posreduje prošnjo osrednjim organom zaprosene države članice (na posebnem obrazcu iz Priloge V); osrednji organi zaprosene države članice zberejo zahtevane informacije in odgovorijo osrednjemu organu prisilcu, ki informacije nato posreduje sodišču prisilcu.

5. EDPS se v tem mnenju zavzema za spodbujanje spoštovanja temeljne pravice do varstva osebnih podatkov, ob tem pa je treba zagotoviti učinkovitost predlaganih mehanizmov, katerih namen je olajšanje izterjave čezmejnih preživninskih zahtevkov.

6. S tega vidika je treba najprej preučiti okvir predloga, in sicer z analizo ustreznih značilnosti prežिवninskih obveznosti. Prvič, področje vseh prežिवninskih obveznosti je zares zelo zapleteno, saj vključuje različne primere: zahtevki se lahko nanašajo na otroke, zakonce ali ločene zakonce in celo na starše ali stare starše. Prežिवninski zahtevki poleg tega temeljijo na trenutnih in spreminjajočih se primerih ter jih lahko obravnavajo zasebne in javne zainteresirane strani (¹).

7. Ta zapletenost, ki jo potrjuje presoja vpliva Komisije (²), se poveča, če se upoštevajo velike razlike na tem področju med 25 državami članicami. Materialno in procesno pravo se na področju zadev v zvezi z določitvijo prežिवninskih obveznosti, njihovo oceno in trajanjem, preiskovalnimi pooblastili sodišč, itd., resnično zelo razlikujeta.

8. Nekatere določbe predloga že odražajo raznolikost prežिवninskih obveznosti. Uvodna izjava 11 in člen 4(4) posebej obravnavata prežिवninske obveznosti do mladoletnega otroka, medtem ko uvodna izjava 17 in člen 15 ločita med obveznostmi do otrok, ogroženih odraslih, zakoncev ali bivših zakoncev ter drugimi vrstami prežिवninskih obveznosti.

9. Omenjeni preudarki bodo ustrezno upoštevani tudi pri obravnavi vprašanj v zvezi z varstvom osebnih podatkov, zlasti pri oceni sorazmernosti izmenjave informacij. Vsekakor so zaradi različnih vrst prežिवninskih obveznosti pooblastila nacionalnih sodišč za pridobivanje informacij lahko različna, te različne vrste prežिवninskih obveznosti pa lahko določijo tudi, kateri osebni podatki se v določenem primeru lahko obdelajo in izmenjajo. To je toliko pomembnejše, če se upošteva, da sedanji predlog ne usklajuje nacionalnih zakonodaj držav članic na področju prežिवninskih obveznosti.

Izbira osrednjega sistema

10. Predlog, kakor že omenjeno, predvideva sistem, v katerem se informacije ne izmenjujejo neposredno med sodišči, temveč posredno preko osrednjih nacionalnih organov. Z vidika varstva podatkov ta izbira ni neproblematična in jo je treba ustrezno utemeljiti. Dejstvo je, da bodo dodatni prenos informacij med sodišči in osrednjimi organi ter začasna hramba informacij s strani teh organov povečali tveganje za varstvo osebnih podatkov.

(¹) Sklicevanje na prežिवninske obveznosti, ki jih izplačajo javni organi, se nahaja v členu 16 predloga.

(²) Delovni dokument služb Komisije – Presoja vpliva, z dne 15. decembra 2005, strani 4–5.

11. EDPS meni, da mora Komisija pri oceni različnih političnih možnosti temeljito preučiti – v svoji predhodni presoji vpliva in pri oblikovanju predloga – vpliv vsake morebitne možnosti na varstvo osebnih podatkov in morebitne zaščitne ukrepe. Zlasti je pomembno, da se v določbah tega predloga, ki urejajo dejavnosti osrednjih organov, natančno opišejo njihove naloge in jasno opredeli delovanje sistema.

II. Povezava z obstoječim pravnim okvirom varstva podatkov

12. EDPS ugotavlja, da naj sedanji predlog upošteva zapletenost nacionalnih določb o prežिवninskih obveznostih, poleg tega pa naj zagotovi tudi popolno usklajenost z obstoječo nacionalno zakonodajo na področju varstva osebnih podatkov, ki je bila sprejeta v skladu z Direktivo 95/46/ES.

13. Predlog ureja dostop osrednjih nacionalnih organov do osebnih podatkov, s katerimi razpolagajo različne nacionalne uprave in organi. Te osebne podatke – ki so jih zbrali različni organi za druge namene, kakor je izterjava prežिवninskih zahtevkov – bodo osrednji nacionalni organi zbrali in nato posredovali pravosodnemu organu prosilcu države članice preko imenovanega osrednjega organa slednje. To z vidika varstva podatkov zastavlja različna vprašanja, ki se nanašajo na: spremembo namena obdelave, pravno podlago za obdelavo s strani osrednjih nacionalnih organov in opredelitev predpisov o varstvu podatkov, ki veljajo za nadaljnjo obdelavo s strani pravosodnih organov.

Sprememba namena obdelave

14. Načelo omejitve namena predstavlja enega izmed osnovnih načel varstva osebnih podatkov. Dejstvo je, da morajo biti v skladu tem načelom osebni podatki „zbrani za določene, izrecne ter zakonite namene in se ne smejo naprej obdelovati na način, ki je nezdružljiv s temi nameni“ (člen 6(1) Direktive 95/46/ES).

15. Sprememba namena obdelave osebnih podatkov pa se lahko utemelji na podlagi člena 13 Direktive 95/46/ES, ki določa nekatere izjeme k temu splošnemu načelu. V tem primeru je mogoče zlasti s točkama (f) – izvajanje javne oblasti – ali (g) člena 13(1) – zaščita posameznika, na katerega se nanašajo osebni podatki, ali pravic in svoboščin drugih – utemeljiti izjemo k načelu omejitve namena, na podlagi teh dveh točk pa bi bil tem nacionalnim upravam in organom omogočen prenos zahtevanih osebnih podatkov na osrednji nacionalni organ.

16. Člen 13 omenjene Direktive pa kljub temu predpisuje, da morajo biti te izjeme potrebne in morajo temeljiti na zakonodajnih ukrepih. To pomeni, da bo bodisi predlagana uredba – na podlagi njene neposredne uporabe – zadoščala za izpolnjevanje zahtev člena 13 ali pa bodo države članice za njihovo izpolnjevanje morale sprejeti posebno zakonodajo. EDPS v vsakem primeru toplo priporoča, naj predlog zadevnim nacionalnim upravam in organom točno in jasno določi obveznost zagotavljanja zahtevanih informacij osrednjim nacionalnim organom. To bi zagotovilo, da je prenos osebnih podatkov s strani nacionalnih uprav na osrednje nacionalne organe neizpodbitno nujen za izpolnjevanje pravne obveznosti, ki velja za ustrezne nacionalne uprave, in na podlagi tega temelji na členu 7(c) Direktive 95/46/ES.

Pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov s strani osrednjih nacionalnih organov

17. Podobno bo treba razmišljati v zvezi s pravno podlago, na kateri temelji obdelava osebnih podatkov s strani osrednjih nacionalnih organov. Dejstvo je, da bo imenovanje ali oblikovanje teh organov v skladu s predlogom pomenilo, da bodo ti zbirali, urejali in posredovali naprej osebne podatke.

18. Obdelava osebnih podatkov s strani osrednjih nacionalnih organov bi lahko temeljila na členu 7(c) ali (e) Direktive 95/46/ES, saj bi bila ta obdelava potrebna za izpolnjevanje pravnih obveznosti (določenih v predlogu), ki veljajo za osrednje nacionalne organe, ali za opravljanje nalog javnega interesa, ki so jim bile dodeljene.

Obdelava s strani pravosodnih organov in uporaba Direktive 95/46/ES

19. Pri nadaljnji obdelavi s strani pravosodnih organov se upošteva pravna podlaga uredbe. Z Amsterdamsko pogodbo sta člena 61 in 67 PES vključena v področje uporabe Pogodbe ES. To pomeni, da področje uporabe Direktive 95/46/ES, ki izključuje dejavnosti izven področja prava Skupnosti, zajema to področje šele od začetka veljavnosti Amsterdamske pogodbe. Ker to področje v času sprejetja direktive ni bilo zajeto v njeno področje uporabe, obstaja možnost, da vse države članice niso v celoti sprejele predpisov o varstvu podatkov v zvezi z dejavnostmi civilnih pravosodnih organov: usklajevanje nacionalnega prava na področju varstva podatkov, zlasti na tem področju, še vedno ni zaključeno. Sodišče je medtem v zadevi *Österreichischer Rundfunk* ⁽¹⁾ potrdilo, da je področje uporabe Direktive 95/46/ES široko, pričakujejo pa se lahko

le posebne izjeme k njenim osnovnim načelom. Sodišče je poleg tega določilo seznam meril, ki veljajo tudi za ta predlog. Sodišče je zlasti odločilo, da mora biti poseg v zasebno življenje, ki ga predstavljajo tiste izjeme k načelom varovanja podatkov, temelječe na cilju javnega interesa, sorazmeren, potreben, določen z zakonom in predviden.

20. EDPS ugotavlja, da se je močno izpostavila potreba po jasnem pojasnilu celotne uporabe predpisov o varstvu podatkov, določenih v Direktivi 95/46/ES. V ta namen se posebni odstavek lahko doda členu 48, ki trenutno obravnava razmerja in možna navzkrižja z drugimi instrumenti Skupnosti, vendar Direktive 95/46/ES ne omenja.

Pravna podlaga predloga

21. Predlagana pravna podlaga omogoča, da se nekatere pripombe iz prejšnjih mnenj ⁽²⁾ ponovno poudarijo.

22. Prvič, pravna podlaga Svetu omogoča odločitev, da to področje prenese s postopka soglasja na postopek soodločanja. EDPS tu ponovno poudarja, da daje prednost slednjemu postopku, s katerim se lahko bolje zagotovi popolna vključenost vseh institucij in v celoti upošteva temeljna pravica do varstva osebnih podatkov.

23. Drugič, Sodišče ima na tem področju v skladu s členom 68 PEU še vedno omejena pooblastila, zlasti v zvezi z predhodnim odločanjem. Zato morajo biti določbe tega predloga jasneje zasnovane, tudi v zvezi s vprašanji s področja varstva osebnih podatkov, da bi se zagotovila enotna uporaba predlagane uredbe.

Možne prihodnje izmenjave osebnih podatkov s tretjimi državami

24. Sedanji predlog ne predvideva izmenjav osebnih podatkov s tretjimi državami, vendar pa je mednarodno sodelovanje jasno predvideno v obrazložitvenem memorandumu. V tem okviru je pomembno omeniti tekoča pogajanja za novo in obsežno Konvencijo Haaške konference o mednarodnem zasebnem pravu o mednarodnih izterjavah preživnin.

25. Ni potrebno poudarjati, da bodo s tem mednarodnim sodelovanjem verjetno določeni mehanizmi izmenjave osebnih podatkov s tretjimi državami. EDPS želi v zvezi s tem ponovno poudariti, da se te izmenjave lahko dovolijo le v primeru, kadar tretja država zagotovi ustrezno raven varstva osebnih podatkov ali če je prenos urejen s področjem uporabe ene od izjem, ki so določene v Direktivi 95/46/ES.

⁽¹⁾ Sodba z dne 20. maja 2003 v združenih zadevah C-465/00, C-138/01 in C-139/01.

⁽²⁾ Mnenje o hrambi podatkov z dne 26. septembra 2005, točka 42; Mnenje o varstvu podatkov v tretjem stebru z dne 19. decembra 2005, točka 11; Mnenje o Schengenskem informacijskem sistemu II z dne 19. oktobra 2005, odstavek 9.

III. Omejitev namena

26. V okviru tega predloga je treba posebno pozornost posvetiti osnovnemu načelu omejitve namena.
27. Osrednjim nacionalnim organom in nacionalnim sodiščem bo omogočeno pravilno izvajanje nalog, in sicer z obdelavo ustreznih informacij za namen olajšanja izterjave preživninskih zahtevkov, vendar pa se te informacije ne smejo uporabljati za namene, nezdružljive z osnovnim namenom.
28. V sedanjem besedilu opredelitev in omejitev namenov obravnavata člena 44 in 46.
29. Člen 44 določa posebne namene, zaradi katerih nacionalne uprave in organi zagotovijo informacije ustreznim osrednjim organom: ugotovitev, kje se nahaja zavezanec; ocena premoženja zavezanca; določitev delodajalca zavezanca in njegovih bančnih računov.
30. EDPS poudarja, da je bistvenega pomena celovita in natančna opredelitev namena obdelave osebnih podatkov. Zaradi tega je treba bolje opredeliti namen „ugotovitev, kje se zavezanec nahaja“. Za namen preživninske obveznosti je kraj, kjer se zavezanec nahaja, kraj, kjer se ta večinoma zadržuje (tj. prebivališče, središče interesov, nastanitve, kraj dela – kakor navedeno v Prilogi V, ki obravnava naslov zavezanca – in ne kraj, kjer se zavezanec nahaja v določenem trenutku (npr. začasna določitev z geolokalizacijo ali podatki GPRS). Uporaba slednjih podatkov se izključi. Pojasnitev zamisli ugotovitve nahajanja bi poleg tega prispevala k opredelitvi vrst osebnih podatkov, ki se v skladu s tem predlogom lahko obdelajo (glej besedilo, ki sledi, točke 35–37).
31. EDPS poleg tega poudarja, da predlog določa tudi možnost izmenjave osebnih podatkov o upravičencu (glej člen 41(1)(a)(i)). EDPS domneva, da se te vrste informacij zbirajo in obdelujejo z namenom ocene finančne zmožnosti zavezanca, kar je v nekaterih primerih lahko pomembno za ovrednotenje preživninskega zahtevka. V vsakem primeru je pomembno, da se v predlogu natančno in jasno opredelijo tudi nameni za obdelavo podatkov o zavezancu.
32. EDPS pozdravlja člen 46 in zlasti odstavek 2 tega člena, ki obravnava nadaljnjo uporabo informacij, zbranih s strani osrednjih nacionalnih organov. Določba pojasni, da informacije, ki jih sodiščem posredujejo osrednji organi, uporabijo lahko le sodišča in le v namene olajšanja izterjave

preživninskih zahtevkov. Ustrezna je tudi možnost posredovanja teh informacij organom, pristojnim za vročanje sodnih in izvensodnih listin ali organom, pristojnim za izvrševanje sodne odločbe.

IV. Nujnost in sorazmernost obdelave osebnih podatkov

33. V skladu z Direktivo 95/46/ES so osebni podatki primerni, ustrezni in ne pretirani glede na namene, za katere se zbirajo in/ali naprej obdelujejo (člen 6(1)(c)). Njihova obdelava bo poleg tega nujna, med drugim zaradi skladnosti z zakonsko obveznostjo ali za izvajanje naloge, ki se opravlja v javnem interesu ali pri izvrševanju javne oblasti (člen 7, točki (c) in (e)).
34. Sedanji predlog pa v nasprotju opredeljuje najmanjšo količino informacij, do katerih bo osrednjim organom omogočen dostop, in sicer preko neizčrpnega seznama nacionalnih uprav in organov. Člen 44(2) navaja, da informacije vključujejo „najmanj“ informacije, s katerimi razpolagajo uprave in organi, ki so v državah članicah pristojni za naslednja področja: davke in dajatve, socialno varnost, registre prebivalstva, registre premoženja, registracijo motornih vozil in centralne banke.
35. EDPS poudarja, da je treba natančneje opredeliti naravo osebnih podatkov, ki se v skladu s to uredbo lahko obdelajo, in organe, do katerih zbirk podatkov je dostop dovoljen.
36. Prvič je treba omejiti vrste osebnih podatkov, do katerih je v skladu s predlagano uredbo dostop dovoljen. Člen 44(2) bi moral zagotoviti natančno opredeljeno najvišjo mejo – in ne le najnižje – količine informacij, do katerih je dostop omogočen. EDPS zato predlaga, da se člen 44(2) temu ustrezno spremeni, bodisi s črtanjem besede „najmanj“ ali pa z določitvijo drugih omejitev v povezavi z informacijami, ki se v skladu s predlagano uredbo lahko posredujejo.
37. Omejitev naj velja za organe in vrste podatkov, ki se lahko obdelujejo. Osebni podatki, s katerimi razpolagajo organi, navedeni v sedanjem predlogu, se lahko med državami članicami močno razlikujejo. Registri prebivalstva v nekaterih državah članicah lahko vsebujejo celo prstne odtise. Poleg tega bi zaradi naraščajoče povezljivosti zbirk podatkov lahko veljalo, da javni organi „razpolagajo“ z vse večjo količino osebnih podatkov, ki so včasih pridobljeni iz zbirk podatkov, ki jih nadzorujejo drugi javni organi ali zasebniki ⁽¹⁾.

⁽¹⁾ Glej Mnenje EDPS o izmenjavi informacij v skladu z načelom dostopnosti z dne 28. februarja 2006, točke 23–27.

38. Naslednji pomembni pomislek se nanaša na posebne kategorije podatkov. Res je, da bi se na podlagi sedanjega predloga lahko zbirali občutljivi podatki. Na primer – informacije, ki jih posredujejo ustanove socialne varnosti, lahko v nekaterih primerih razkrijejo članstvo v sindikatih ali zdravstveno stanje. Ti osebni podatki so občutljive narave, poleg tega pa v večini primerov nepotrebni za olajšanje izterjave prežिवninskih zahtevkov. Obdelava občutljivih podatkov bi zato morala biti načelno izključena v skladu s členom 8 Direktive 95/46/ES. Vendar pa se v primerih, kadar je obdelava ustreznih občutljivih podatkov nujna zaradi javnega interesa bistvenega pomena, lahko določijo odstopanja od splošne prepovedi, bodisi z nacionalno zakonodajo ali odločitvijo pristojnega nadzornega organa in ob upoštevanju ustreznih zaščitnih ukrepov (člen 8(4) Direktive 95/46/ES).

39. Sedanja opredelitev vrst osebnih podatkov, do katerih imajo osrednji organi dostop, je tako splošna, da bi dovoljevala obdelavo biometričnih podatkov, kakor so pristni odtisi in podatki o DNK, v primerih, kadar s temi podatki razpolagajo nacionalne uprave iz člena 44(2). EDPS je v predhodnih mnenjih⁽¹⁾ že izpostavil, da bi obdelava teh vrst podatkov, ki se lahko uporabljajo tudi za določitev nahajanja/ugotavljanje istovetnosti osebe, povzročila posebna tveganja in v nekaterih primerih celo razkrila občutljive informacije o posamezniku, na katerega se osebni podatki nanašajo. EDPS zato meni, da bi bila obdelava biometričnih podatkov, ki bi na primer lahko bili sprejemljivi za dokazovanje starševstva, nesorazmerna za izvrševanje prežिवninskih obveznosti in se zaradi tega ne sme dovoliti.

40. Drugič je treba po načelu sorazmernosti za vsak primer posebej določiti, kateri izmed možnih razpoložljivih osebnih podatkov morajo biti dejansko obdelani. Dejstvo je, da mora biti osrednjim nacionalnim organom in sodiščem omogočena obdelava osebnih podatkov le do stopnje, ki je v določenem primeru potrebna za olajšanje izterjave prežिवninskih zahtevkov⁽²⁾.

41. EDPS svetuje, da se to sorazmernost bolj izpostavi, in sicer z nadomestitvijo besedila „informacije, ki omogočajo olajšanje“ z „informacije, nujne za olajšanje v določenem primeru“ v členu 44(1).

42. Načelo sorazmernosti je v drugih določbah že ustrezno upoštevano. V členu 45 je predstavljen primer, v skladu s

katerim lahko sodišče kadar koli zahteva informacije za določitev, kje se nahaja zavezanec, tj. informacije, ki so potrebne izključno za začetek sodnega postopka, medtem ko se druge osebne podatke lahko zahteva le na podlagi odločitev v zvezi s prežिवninskimi obveznostmi.

43. EDPS želi opozoriti zakonodajalca tudi na že omenjeno dejstvo, da predlagana uredba ne obravnava le izterjave prežिवninskih zahtevkov za otroke, temveč tudi prežिवninske zahtevke zakoncev ali ločenih zakoncev ter prežिवnino staršev ali starih staršev.

44. EDPS glede na to poudarja, da lahko vsaka vrsta prežिवninske obveznosti zahteva različni preudarek interesov in s tem določa stopnjo, do katere je obdelava osebnih podatkov v določenem primeru sorazmerna.

V. Sorazmernost med roki hrambe podatkov

45. Osebni podatki se v skladu s členom 6(e) Direktive 95/46/ES hranijo le toliko časa, kolikor je potrebno za namene, za katere so bili zbrani ali za katere se naprej obdelujejo. Sorazmernost je torej osnovno načelo tudi pri oceni roka, v katerem se osebni podatki hranijo.

46. EDPS v primeru hrambe s strani osrednjih organov pozdravlja člen 46(1), v skladu s katerim se informacije po posredovanju sodišču izbrišejo.

47. EDPS svetuje, da se v primeru hrambe s strani pristojnih organov, pristojnih za vročanje sodnih in izvensodnih listin ali izvrševanje sodne odločbe (člen 46(2)), besedi „ga uporabijo“ nadomestijo s sklicevanjem na čas, ki ga ustrezni organi potrebujejo za izpolnitev nalog, ki so povezane z nameni, zaradi katerih so bile informacije zbrane.

48. EDPS se je tudi v primeru hrambe s strani pravosodnih organov izrekel, naj bodo informacije na voljo toliko časa, dokler bodo potrebne za namen, zaradi katerega so bile zbrane ali nadalje obdelane. Dejstvo je, da se bodo informacije v primeru prežिवninskih obveznosti potrebovane dlje časa, da bi sodnik tako lahko v rednih časovnih obdobjih ocenil obstoj pravne podlage za odobritev prežिवninskih obveznosti in ustrezno ovrednotil vrednost teh obveznosti. Po podatkih Komisije se odškodninski zahtevki v EU povprečno izplačujejo 8 let⁽³⁾.

⁽¹⁾ Mnenje o Schengenskem informacijskem sistemu II z dne 19. oktobra 2005, odstavek 4.1; Mnenje o Vizumskem informacijskem sistemu z dne 23. marca 2005, odstavek 3.4.

⁽²⁾ To velja tudi za osebne podatke, ki jih zagotovi sodišče, ki nastopa v vlogi prosilca, za identifikacijo zadevnega zavezanca, kakor je določeno v točki 4.1 Priloge V. Pridobitev naslova družinskih članov zavezanca je na primer strogo omejena na vsak primer posebej in odvisna od vrste zadevne prežिवninske obveznosti.

⁽³⁾ Glej delovni dokument služb Komisije – Presoja vpliva, z dne 15. decembra 2005, stran 10.

49. EDPS je zaradi tega bolj naklonjen prožnemu, a sorazmernemu roku hrambe kot togi predhodni omejitvi roka hrambe na eno leto (kakor je predlagano sedaj s členom 46(3)), ki se v nekaterih primerih lahko izkaže za prekratko za predvidene namene obdelave. EDPS zato svetuje, naj se najdaljši rok hrambe enega leta črta: pravosodnim organom mora biti omogočena obdelava osebnih podatkov dokler je le-ta potrebna, da se tako olajša izterjava ustreznega preživninskega zahtevka.

VI. Sporočanje informacij zavezancem in upravičencem

50. Obveznost zagotavljanja informacij posamezniku, na katerega se osebni podatki nanašajo, odraža temeljna načela varstva podatkov, kakor je utemeljeno v členih 10 in 11 Direktive 95/46/ES. Poleg tega je v tem primeru sporočanje informacij posameznikom, na katere se nanašajo osebni podatki, toliko pomembnejše, saj je v predlogu vzpostavljen mehanizem, s katerim se osebni podatki zbirajo in uporabljajo v različne namene ter se nadalje posredujejo in obdelujejo prek mreže, v katero so vključene nacionalne uprave, različni osrednji nacionalni organi in nacionalna sodišča. EDPS zato poudarja potrebo po pravočasnem, obsežnem in podrobnem sporočanju informacij, s katerim bo posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, primerno obveščen o različnih posredovanih in obdelavi njegovih/njenih osebnih podatkov.

51. EDPS na podlagi tega pozdravlja obveznost zagotavljanja informacij zavezancu, ki jo določa člen 47 predloga. Člen 47 naj se doda časovni okvir za zagotavljanje informacij. EDPS poleg tega ugotavlja, da je pomembno zagotavljanje ustreznih informacij tudi upravičencu, v primeru, kadar poteka izmenjava osebnih podatkov v zvezi z njim/njo.

52. Izjema, v skladu s katero je obveščanje zavezanca mogoče odložiti, če bi to lahko poseglo v učinkovito izterjavo preživninskega zahtevka, je ustrezna, tudi glede na najdaljše obdobje odloga (ki ne presega 60 dni), določenega v členu 47.

53. Zadnja pripomba obravnava Prilogo V, ki vsebuje obrazec prošnje za posredovanje informacij. Ta obrazec trenutno omogoča odločitev o obveščanju zavezanca o posredovanju informacij zavezancu, in sicer tako, da se s kljukico označi ustrežni kvadrataček. V nasprotju s tem bi moralo biti obveščanje zavezanca o posredovanju informacij privzeta možnost, posebni ukrep (tj. označitev kvadratačka „ni treba obvestiti“ s kljukico) pa naj se zahteva le v tistih izjemnih primerih, v katerih informacij ni mogoče zagotoviti začasno.

VII. Sklepi

54. EDPS pozdravlja ta predlog v obsegu, v katerem želi olajšati izterjavo čezmejnih preživninskih zahtevkov v EU. Področje uporabe predloga je široko, obravnava pa naj se ga v njegovem posebnem okviru. EDPS zlasti priporoča, naj se ustrezno upoštevajo zapletenost in raznolikost preživninskih obveznosti, velike razlike med zakonodajami držav članic na tem področju in obveznosti do varovanja osebnih podatkov, ki izhajajo iz Direktive 95/46/ES.

55. EDPS tudi meni, da je pojasnitev nekaterih vidikov delovanja sistema nujna, kako so sprememba namena obdelave, pravna podlaga za obdelavo s strani osrednjih nacionalnih organov in opredelitev pravil o varstvu podatkov, ki veljajo za nadaljnjo obdelavo s strani pravosodnih organov. Predlog naj zlasti zagotovi, da se posredovanje osebnih podatkov med nacionalnimi upravami in osrednjimi nacionalnimi organi ter obdelava s strani slednjih in nacionalnih sodišč izvedeta le, kadar sta nujna, jasno opredeljena in temeljita na zakonodajnih ukrepih ter v skladu z merili, določenimi s predpisi o varstvu podatkov, in ju dopolnjuje sodna praksa Sodišča

56. EDPS zakonodajalca tudi poziva, naj še zlasti obravnava naslednja vsebinska vprašanja:

— *Omejitve namena.* Nujna je celovita in natančna opredelitev namena za obdelavo osebnih podatkov. Prav tako naj se natančno in jasno opredelijo nameni za obdelavo podatkov o zavezancu.

— *Nujnost in sorazmernost obdelave osebnih podatkov.* Treba je natančneje opredeliti naravo osebnih podatkov, ki se v skladu s to uredbo lahko obdelajo, in organe, do katerih zbirk podatkov je dostop dovoljen. Omejitev naj velja za organe in vrste podatkov, ki se lahko obdelujejo. S predlogom mora biti osrednjim nacionalnim organom in sodiščem omogočena obdelava osebnih podatkov le do stopnje, ki je v določenem primeru potrebna za olajšanje izvršitve preživninskih obveznosti. Poleg tega lahko vsaka vrsta preživninske obveznosti zahteva različni preudarek interesov in s tem določa stopnjo, do katere je obdelava osebnih podatkov v določenem primeru sorazmerna.

— *Posebne kategorije podatkov.* Obdelava občutljivih podatkov za namen izvršitve preživninskih obveznosti mora biti načelno izključena, razen v primeru, če je izvedena v skladu s členom 8 Direktive 95/46/ES. Obdelava biometričnih podatkov za namen izvršitve preživninskih obveznosti bi bila nesorazmerna in zato ne sme biti dovoljena.

- *Roki hrambe.* DPS je bolj naklonjen prožnemu, a sorazmernemu roku hrambe kot togi predhodni omejitvi roka hrambe na eno leto, ki se v nekaterih primerih lahko izkaže za prekratko za predvidene namene obdelave.
- *Sporočanje informacij upravičencem in zavezancem.* Posameznik, na katerega se nanašajo osebni podatki, naj bo primerno obveščen o različnih posredovanjih in obdelavah njegovih/njenih osebnih podatkov s pravočasnim, obsežnim in podrobnim sporočanjem informacij.

Pomembno je zagotavljanje ustreznih informacij tudi upravičencu, v primeru, kadar poteka izmenjava osebnih podatkov v zvezi z njim/njo.

V Bruslju, 15. maja 2006.

Peter HUSTINX
Evropski nadzornik za varstvo podatkov
